

WYKAZ PRAC MAGISTERSKICH I DOKTORSKICH W INSTYTUCIE RELIGIOZNAWSTWA UJ DOTYCZĄCYCH RÓŻNYCH ZAGADNIENÍ ZWIĄZANYCH Z RELIGIAMI I RELIGIJNOŚCIĄ W POLSCE

Założony w 1974 roku Instytut Religioznawstwa – dziesiąty instytut wchodzący w skład ówczesnego Wydziału Historyczno-Filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, dopiero od 1 października 1980 roku podjął działalność dydaktyczną. Pierwsze więc prace magisterskie mogły zostać obronione po pięciu latach, w 1985 roku. Ich promotarami byli wyłącznie upoważnieni do tego samodzielni pracownicy naukowci, a więc profesorowie, docenci i doktorzy habilitowani (chronologicznie rzecz ujmując): Jacek M. Majchrowski, Tadeusz Margul, Włodzimierz Pawluczuk, Jerzy Ochman, Jan Drabina, Antoni Jackowski, Bogumił Grott, Halina Grzymała-Moszczyńska, Łukasz Trzcíński, Stanisław Cinal, Irena Borowik, Piotr Stawiński, Kazimiera Mikoś.

Warto zaprezentować te z ogólnej liczby 356 prac magisterskich, które, jak sygnalizowałem, podejmowały problematykę różnych religii i wyznań w Polsce, jak i polskiej religijności. Jedne z nich dotyczą spraw z przeszłości, inne analizują rzeczywistość współczesną. Są to rozprawy pisane w Zakładzie Historii Chrześcijaństwa kierowanym przez prof. dra hab. Jana Drabinę, w Zakładzie Historii i Fenomenologii Religii, którego kierownictwo ulegało częstym zmianom (prof. dr hab. Tadeusz Margul, prof. dr hab. Włodzimierz Pawluczuk, dr hab. Łukasz Trzcíński), w Zakładzie Psychologii i Socjologii Religii kierowanym przez doc. dr hab. Halinę Grzymała-Moszczyńską i Zakładzie Filozofii Religii, na którego czele stoi prof. dr hab. Jerzy Ochman. Zdecydowałem wykaz ów przedstawić chronologicznie, a więc według lat ich złożenia. Tytułem wyjaśnienia: pierwsza cyfra oznacza kolejność obronionych prac, potem z racji układu alfabetycznego zastosowanego w zestawieniu zbiorczym nazwisko i imię magistranta oraz tytuł pracy.

Poniżej **zestawienie prac magisterskich** według lat ich złożenia. Niezbędne było w tym wykazie podać w kolejności: najpierw numer bieżący prac rejestrowanych przez Instytut Religioznawstwa, dalej imię i nazwisko magistra, a wreszcie tytuł pracy magisterskiej. Stopniowy wzrost liczby obronionych prac magisterskich był i jest wynikiem powiększania limitu przyjęć na studia stacjonarne (od 20 w 1980 roku do 50 w chwili obecnej), umożliwienie studiowania religioznawstwa jako drugiego kierunku studiów w systemie studiów równoległych, a także otwarcia studiów zaocznych, na które w 2001 roku przyjęto 80 osób.

ROK 1985

- (5) Teresa Furczyńska (Kozłowska), Przemiany religijności staroobrzędowców mieszkających na ziemiach polskich na przykładzie gminy w Gabowych Grądach i Borze.
- (6) Zbigniew Pasek, Ruch Odnowy w Duchu Świętym; analiza zjawiska na przykładzie wspólnoty przy krakowskim kościele oo. Dominikanów.
- (7) Maciej Świerzawski, Wybrane elementy normatywnego modelu religijności w prasie kościelnej w Polsce w latach 1965–1977 na przykładzie tygodnika „Gość Niedzielny”.

ROK 1987

- (17) Zbigniew Machej, Stanowisko Kościoła katolickiego wobec kapitalizmu i jego recepcja w polskich naukach społecznych.
- (19) Jolanta Janik, Etyka życia gospodarczego w poglądach prymasów Polski (1948–1985).
- (22) Dariusz Pabin, Wpływ światopoglądu na życie codzienne w buddyjskiej grupie zen „Czogie” w Polsce.
- (23) Wiesław Rączka, Wzory życia codziennego w homiliach prymasa Stefana Wyszyńskiego.

ROK 1988

- (30) Dorota Lipa, Dni przedświąteczne w polskiej obyczajowości współczesnej.

ROK 1989

- (36) Roman Kijowski, Wzory życia codziennego w kazaniach parafii Najświętszej Marii Panny z Lourdes w Krakowie.
- (37) Ireneusz Matkowski, Charakter wiary młodzieży szkół średnich na przykładzie uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. St. Wyspiańskiego w Kętach.
- (38) Barbara Mrzygłodzka, Doświadczenie religijne księdza Bronisława Markiewicza na progu kapłaństwa świeckiego w świetle teorii ról Hjalmara Sundena.
- (42) Piotr Gewalt, Dzieje polskiego duszpasterstwa wojskowego w latach II Wojny Światowej.

ROK 1990

- (47) Witold Lisek, Nowa religia – Hare Kriszna i jej wyznawcy w Polsce.
- (49) Janina Olejko, Postawy studentów krakowskiego religioznawstwa wobec religii (Dynamika zmian w trakcie studiów).
- (50) Roman Krzysztofik, Przemiany światopoglądowe studentów w trakcie studiów.
- (53) Renata Smolik, Postawy episkopatu prawosławnego w Rzeczypospolitej względem tendencji unijnych i aktu Unii Brzeskiej.

ROK 1991

- (58) Stanisław Budzik, Recepcja zen w Polsce.
- (59) Iwona Krzysztofik, Życie codzienne Świadków Jehowy w zborze Leszczyny.
- (60) Jerzy Kubok, Wiedza religioznawcza a postawa teologiczna młodzieży; studium przypadku.

- (61) Jarosław Moser, Historia buddyzmu tybetańskiego w Polsce.
- (63) Zofia Panek, Wpływ doktryny i symboli na wspólnotę oraz życie codzienne w Stolicy Bożej i Barankowej Apostolów w Duchu i Prawdzie, Alfa i Omega, Początek i Koniec.
- (64) Bogdan Politowicz, Religijność mariawicka w parafii Felicjanów Kościoła katolickiego mariawitów.
- (67) Mariola Szczepaniak, Jabłecznyński monaster świętego Onufrego, w życiu i kulturze miejscowej ludności.
- (68) Jerzy Ziemianin, Modlitwa jako sposób bycia u Świadków Jehowy i u zielonoświątkowców.
- (71) Robert Niemiec, Geneza i kształt stosunków państwowo-kościelnych w Polsce w latach 1945–1966 (ze szczególnym uwzględnieniem okresu obchodów Millennium).
- (72) Anna Skalik, Unicka diecezja chełmska w XIX w. i jej upadek.

ROK 1992

- (74) Kazimiera Popek, Odporyszów jako ośrodek kultowy.
- (75) Aleksandra Potępa, Kalwaria Zebrzydowska jako ośrodek ruchu pielgrzymkowego.
- (84) Jolanta Grubka, Żydzi Łańcuccy.
- (85) Agata Kurkowska, Kościół greckokatolicki na tle problematyki etnicznej Polski południowo-wschodniej.
- (86) Beata Pierz, Kościół wobec wydarzeń roku 1956.
- (89) Jolanta Zych, Ruch spirytystyczny w Polsce w dziewiętnastym i na początku dwudziestego wieku.
- (96) Dorota Dec, Sakrament pokuty w Kościele mariawitów.
- (97) Elżbieta Kalisz, Wpływ nauki społecznej Kościoła na genezę, kształt i program chrześcijańskiej demokracji w Polsce w okresie międzywojennym.
- (98) Piotr Wasyl, Program ruchu narodowo-radykalnego a katolicka nauka społeczna.

ROK 1993

- (99) Artur Gadocha, Piesza pielgrzymka z Krakowa-Mogiły na Jasną Górę.
- (100) Renata Kałuża, Kult świętego Stanisława Biskupa i Męczennika w diecezji tarnowskiej ze szczególnym uwzględnieniem Szczepanowa.
- (101) Barbara Kołtun, Gniezno jako ośrodek kultu św. Wojciecha.
- (102) Iwona Kucharska, Bochnia jako ośrodek kultu maryjnego.
- (103) Katarzyna Lesiecka, Święta góra Garbarka.
- (104) Jolanta Rymarowicz (Uzdejczyk), Wezwania cerkiewne w greckokatolickiej diecezji przemyskiej w latach 1918–1939.
- (105) Marek Wanielista, Klasztor karmelitów bosych w Czernej. Ośrodek kultu religijnego.
- (106) Bogusław Wąs, Sanktuarium Matki Bożej Tuchowskiej – ponaddiecezjalny ośrodek kultowy.
- (109) Grażyna Matloch-Szwinta, Religia w szkole – problem tolerancji religijnej młodzieży szkolnej w środowisku wiejskim.
- (110) Mirosława Picheta, Kościół katolicki wobec wydarzeń roku 1980 w Polsce.

- (112) Natalia Trela, Kościół wobec stanu wojennego.
- (121) Piotr Kułaga, Współczesne partie „narodowe” i ich stosunek do religii i Kościoła w latach 1989–1993.
- (122) Beata Wilanowska, Ruch mariawicki. Jego początek i rozwój do rozłamu z Kościołem rzymskokatolickim.

ROK 1994

- (125) Małgorzata Żukowicz-Szczepańska, Wspólnota prawosławna w Krakowie.
- (126) Agnieszka Góra, Antyklerykalizm w prasie polskiej w latach 1990–1999 na przykładzie „Gazety Wyborczej” i „Wprost”.
- (127) Małgorzata Ibek, Postawa Kościoła katolickiego w Polsce wobec nowych ruchów religijnych na przykładzie wysokonakładowej prasy katolickiej (1984–1994).
- (129) Wojciech Malinowski, Kościół katolicki wobec wydarzeń marcowych 1968 r.

ROK 1995

- (136) Anna Szarek-Rzeszowska, Wambierzyce jako ośrodek kultu religijnego.
- (138) Anna Bereźnicka, Polityka Władysława IV względem Kościoła prawosławnego w pierwszych latach panowania i restrykcji hierarchii prawosławnej.
- (139) Edyta Dąbrowa, Sekcja teologii prawosławnej CHAT i jej znaczenie dla współczesnej teologii prawosławnej w Polsce.
- (140) Beata Karpierz, Obraz satanizmu w Polsce na podstawie wybranych artykułów prasowych (1989–1995).
- (142) Piotr Mocniak, Mord rytualny w polskiej literaturze antyżydowskiej (XVII–XVIII w.): przyczyny, sposoby realizacji, cele. Analiza oskarżenia w świetle teorii M. Eliadego i R. Girarda.
- (147) Renata Zdeb, Wizualność obrzędowości w polskim Kościele potrydenckim (od drugiej połowy XVI w. do połowy XVII w.)
- (148) Artur Paszko, Cerkiew prawosławna w Polsce w drodze do unii i zbliżenia z kulturą łańcisno-polską. Zarys procesu historycznego.

ROK 1996

- (149) Dorota Kozioł, Roma – Cyganie, historia i poglądy na ich religijność ze szczególnym uwzględnieniem Cyganów diecezji tamowskiej.
- (151) Artur Rzeszowski, Bardo Śląskie jako ośrodek kultu religijnego.
- (152) Artur Sipiør, Chełm jako ośrodek kultu maryjnego.
- (156) Piotr Michałek, Sposób postrzegania idei ekumenizmu przez członków wyznań ewangelicznych.
- (157) Barbara Mrózek, Konwersja do Kościoła Zjednoczeniowego.
- (158) Tomasz Porębski, Nowe ruchy religijne w prasie polskiej. Analiza na przykładzie wybranych grup.
- (163) Małgorzata Bednarczyk, Akcja Katolicka w świetle swojego organu „Ruch Katolicki”.
- (164) Cezary Chaładaj, Walka reżimu komunistycznego z Kościołem katolickim w Polsce w latach 1945–1956; wyraz praktyczny realizacji ideologii marksizmu-leninizmu.

- (165) Dorota Lubańska, Losy nauki katolickiej w latach 1939–1945 jako wypadkowa eksterminacyjnej polityki okupantów w stosunku do narodu polskiego i jego kultury.
- (166) Roman Misiuta, Kościół katolicki w świetle ustaw zasadniczych i układów międzynarodowych w latach 1918–1989 w Polsce na tle europejskim.

ROK 1997

- (172) Beata Kłag, Ośrodki judaistyczne na terenie województwa nowosądeckiego – historia i stan obecny.
- (175) Jadwiga Ozimek, Żydzi w Tarnowie. Historia, religie i współczesny ruch pielgrzymkowy i turystyczny.
- (192) Rafał Łętocha, Główne czasopisma katolickie u schyłku II Rzeczypospolitej o aktualnych problemach społeczno-politycznych.

ROK 1998

- (204) Aneta Jewuła, Katolicyzm otwarty na tle procesu przemian ustrojowych w Polsce – cechy i definicje.
- (207) Agnieszka Chrzanowska, Zabytki kultury religijnej w zbiorach Muzeum Etnograficznego w Krakowie.
- (209) Monika Semla, Radio Maryja – katolicki głos w polskim domu.
- (210) Łukasz Mikoda, Wątki religijne i duchowe w pismach i działalności Jerzego Grotowskiego i Teatru Laboratorium.
- (213) Andrzej Molenda, Obraz wymagań Boga u dorosłych katolików.
- (219) Beata Szkaradzińska, Życie religijne i kulturalne mniejszości muzułmańskiej w II Rzeczypospolitej Polskiej.
- (220) Ewa Bernacik, Recepcja hinduizmu w Polsce. Na podstawie ruchów zarejestrowanych jako Kościoły i związki wyznaniowe.

ROK 1999

- (224) Anna Węgrzyn, Leżajsk jako centrum kultu chasydzkiego.
- (225) Angela Szkółka, Auschwitz-Birkenau – muzeum i ośrodek pielgrzymkowy, historia i działalność.
- (226) Elżbieta Rudnik, Sanktuaria maryjne Pogórza Wielickiego – Wieliczka i Gaj.
- (227) Jadwiga Malewicz, Sanktuaria maryjne ziemi myślenickiej.
- (235) Marek Biel, Aksjologia Braci Polskich.
- (239) Anna Abram, Ruch Kościoła Chrystusowego na przykładzie Polski.
- (247) Marek Zawadzki, Satanizm w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem subkultury satanistów i kreowanego przez nią obrazu świata.
- (249) Justyna Ożóg, Religijność kobiet w Polsce z perspektywy socjologii i Gender Studies.
- (251) Agnieszka Wnuk, Religijność mieszczan krakowskich w XVII wieku w świetle ówczesnych żywotów świętych i ich ikonografii zbiorowej.
- (252) Adam Zielonka, Stosunek Episkopatu Metropolii Gnieźnieńskiej do husytyzmu w czasach Władysława Jagiełły.
- (253) Robert Lemieszek, Siedemnastowieczne sarmackie zwyczaje pogrzebowe.

- (254) Anna Książek, Religijność królów i książąt polskich w świetle niektórych średniowiecznych źródeł.
- (259) Maciej Strutyński, Narodowe Odrodzenie Polski jako partia katolików tradycyjnych.
- (261) Paweł Zając, Tatarzy, polscy wyznawcy islamu. Zarys dziejów mniejszości etno-religijnej w Wielkim Księstwie Litewskim i w Polsce.
- (262) Monika Bańka, Wierzenia i obrzędy współczesnych Cyganów polskich.
- (264) Adriana Ciepela, Sekta w świetle prawa Rzeczypospolitej Polskiej w mediach i opinii publicznej.
- (269) Jeremiasz Frączek, Koreański buddyzm w Polsce.

ROK 2000

- (272) Aleksandra Makula, Wąwolnica jako ośrodek pielgrzymkowo-turystyczny.
- (280) Patrycja Rajtar, Polskie Towarzystwo Kreacjonistyczne – analiza idei stworzenia.
- (281) Marta Tkacz, Rola Kościoła w utrzymywaniu tożsamości etnicznej wśród Kaszubów.
- (290) Elżbieta Kosmowska, Idee New Age w czasopiśmie „Czwarty Wymiar” i „Nieznany Świat”.
- (302) Katarzyna Łataś, Aktualne problemy społeczno-polityczne Polski w ujęciu prasy katolickiej na przykładzie „Naszego Dziennika”.
- (308) Anna Trebunia-Wyrostek, Ślady przedchrześcijańskich wierzeń i obrzędów religijnych na Podhalu.
- (309) Joanna Kaczmarzyk, Procesy o czary w Polsce na tle Europy. Kwestia czarstwa diabelskiego w okresie wczesnonowoczesnym.

ROK 2001

- (312) Piotr Marczak, Problem wolności woli w filozofii Wincentego Lutosławskiego.
- (315) Jacek Pawłowicz, Przemiany tradycyjnej kultury ludowej Huculszczyzny.
- (316) Joanna Szwabowicz, „Dekalog” Krzysztofa Kieślowskiego jako przejaw sacrum we współczesnym świecie.
- (318) Karolina Ostojka, Neoszamanizm w Polsce.
- (323) Amelia Horodecka, Mitologiczny świat reklam. Treści religijne w reklamie telewizyjnej emitowanej w Polsce w latach 2000–2001 oraz wybrane przykłady reklamy zewnętrznej i prasowej.
- (324) Katarzyna Leszczyńska, Kościół rzymskokatolicki w Polsce i Czechach wobec Europy i procesów zjednoczeniowych.
- (327) Justyna Krystyanik, Stosunek państwa i Kościoła rzymskokatolickiego do mniejszościowych związków wyznaniowych w Polsce.
- (328) Urszula Zyańska, Modlitwa jako wyraz religijności współczesnych katolików polskich na przykładzie mieszkańców gminy Węgierska Górka.
- (334) Joanna Czerwonka, Żydzi i działalność oo. Franciszkanów Reformatów w Krakowie w latach 1863–1914.

- (340) Mirosław Truchan-Szostek, Stosunek katolickiego miesięcznika „Prąd” do głównych problemów społeczno-politycznych i tendencji totalitarnych w okresie 20-lecia międzywojennego w Europie.
- (342) Maria Wardęga, Debata polityczno-wyznaniowa wokół konkordatów polskich z 1925 i 1993 r. jako fragment dyskusji nad rolą Kościoła katolickiego w Polsce.
- (344) Paweł Wójcik, Gmina Ormian lwowskich 1363–1784.
- (352) Artur Szydler, Organizacja i status prawny Żydowskiej Gminy Wyznaniowej w Oświęcimiu w latach 1899–1939 na tle dziejów.
- (353) Anna Łysiak, Publicystyka antyżydowska ks. Józefa Kruszyńskiego i jej uwarunkowania polityczno-kulturowe w okresie II Rzeczypospolitej.
- (355) Anna Kostrz, Elementy magiczne w wyobrażeniach społeczeństwa polskiego od XVI do połowy XVIII wieku.

* * *

Prace doktorskie były przygotowywane w Instytucie Religioznawstwa już od 1974 roku, a więc od chwili jego powstania, wtedy, gdy nie prowadzono jeszcze studiów stacjonarnych, lecz tylko podyplomowe. Zaprezentowano niżej tytuły prac, które w całości poświęcone zostały religiom i religijności w Polsce. Nie od rzeczy będzie tu informacja, że wielu naszych absolwentów po obronie najpierw pracy magisterskiej, a potem doktorskiej zostało zatrudnionych w charakterze pracowników naukowych Instytutu. Obecnie na czteroletnie studia doktoranckie funkcjonujące na Wydziale Filozoficznym UJ, który Instytut Religioznawstwa wraz z czterema innymi tworzy, przyjętych zostało 41 osób mających zamiar pisać dysertację doktorską z zakresu religioznawstwa.

ROK 1980

- Kazimierz Urban, Nierzyskokatolickie związki wyznaniowe wobec przeobrażeń ustrojowych w Polsce Ludowej 1944–1974 – promotor doc. dr hab. Jan Pawlica.

ROK 1983

- Jan Mazur, Geneza i działalność Ligi Katolickiej w Polsce – promotor doc. dr hab. Jacek M. Majchrowski.
- Kazimierz Maciej Żaba, Procesy asymilacji a życie religijne społeczności polonijnej we Francji – promotor prof. dr hab. Hieronim Kubiak.

ROK 1986

- Barbara Kozub-Ciembroniewicz, Katolicyzm społeczno-polityczny w pracy publicznej ks. biskupa Stanisława Adamskiego (1899–1939) – promotor doc. dr hab. Jacek M. Majchrowski
- Halina Tomalska, Reformacja polska a słowacka. Analogie, różnice i związki – promotor doc. dr hab. Jerzy Ochman.

ROK 1988

- Irena Borowik, Wpływy doktryny religijnej na życie codzienne na przykładzie zielonoświątkowców w prawosławnym środowisku wiejskim – promotor prof. dr hab. Władysław Piwowarski.

ROK 1992

- Zbigniew Pasek, Ruch zielonoświątkowy na ziemiach polskich. Związek Stanowczych Chrześcijan – promotor doc. dr hab. Jan Drabina.

ROK 1997

- Michał Galas, Mesjanizm żydowski w Polsce w świetle badań Gershona Sholema – doc. dr hab. Jerzy Ochman.

ROK 1998

- Marek Melnyk, Zagadnienia soteriologiczne w świetle prawosławnych projektów unijnych powstałych w Rzeczypospolitej (koniec XVI–połowa XVII wieku) – promotor prof. dr hab. Włodzimierz Pawluczuk.

ROK 2001

- Artur Paszko, Religijne inspiracje w ideach politycznych skrajnej prawicy polskiej lat okupacji – promotor prof. dr hab. Bogumił Grott.
- Rafał Łętocha, Inspiracje katolickie w myśli obozu narodowego lat okupacji – promotor prof. dr hab. Bogumił Grott.

.11074

Opracował *Jan Drabina*